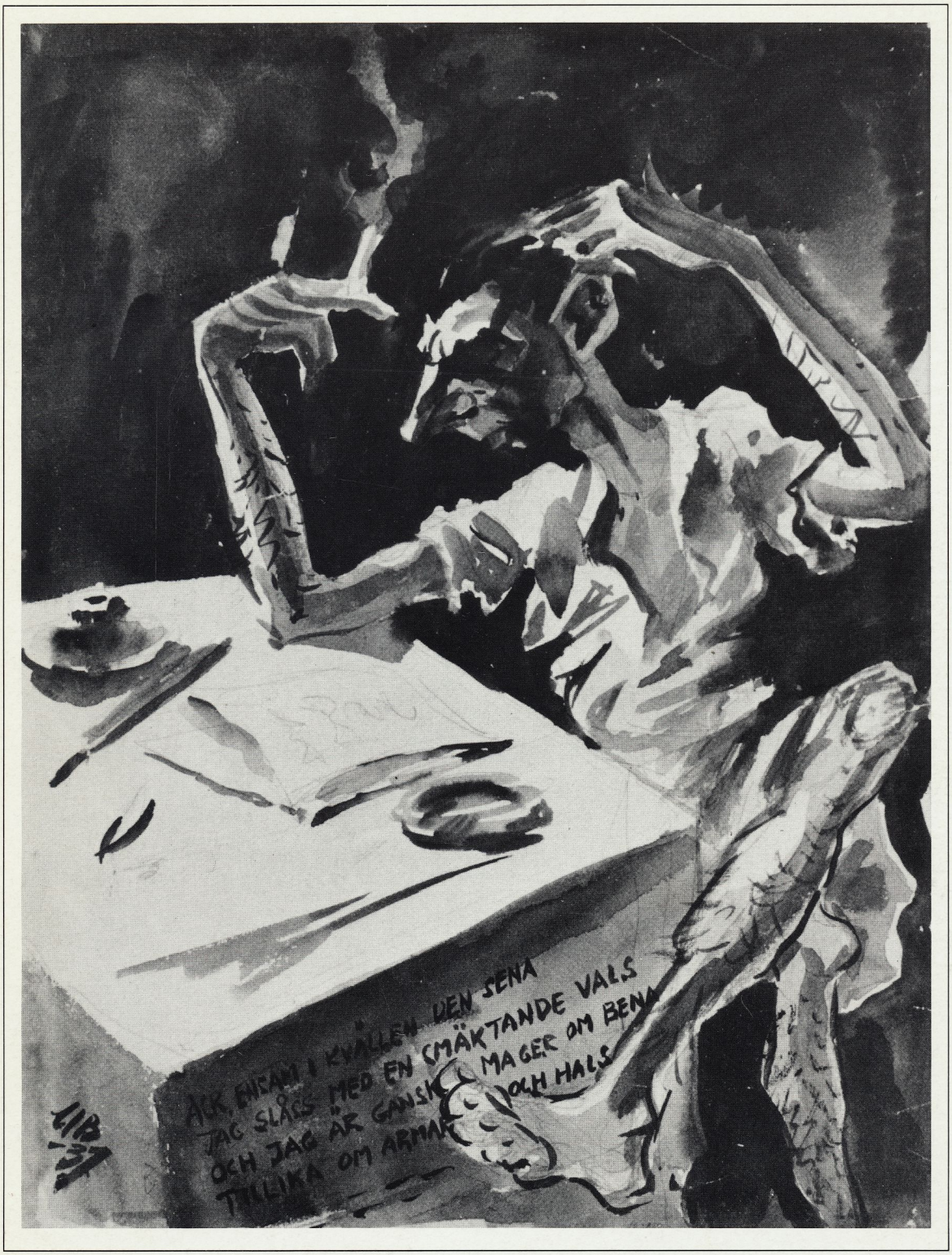

Poste Restante ★

Medlemstidning för
Nils Ferlin-Sällskapet
Nr 2 1992

Detta är ett tidigt utkast till en vaggvisemelodi av Lille Bror Söderlundh till vilken Nils Ferlin fick i uppdrag att skriva en text. Men Ferlin blev aldrig nöjd med sin text trots att Lille Bror tyckte att den var bra. Det var bara fyra rader som Ferlin själv godkände och det var inte nog för att han skulle vilja sätta sitt namn under. Vaggvisan "Du Lasse Lasse liten" publicerades alltså i Lille Bror Söderlundhs namn.

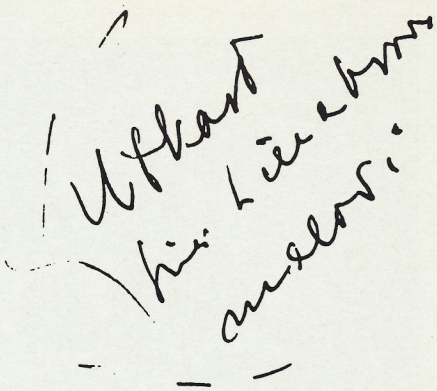

Låt drömmarna bedraga – Världen är så stor
Lasse, Lasse liten, större än vi tror.
Låt drömmarna bedraga – Livet mal till stoft
tusen pyramider, men ej drömm och doft.
Se molnen de jaga – Dem griper ingen hand,
och ~~fjärilar och drömmar är mäktiga i blanda~~,
Låt ~~drömmarna bedraga~~ – ~~och~~ Livet ~~är~~ är så kallt:
Fjärilar och drömmar kan bli starkare än allt.

Omslagsbilden alluderar som synes på en av Nils Ferlins mest kända dikter och har som upphovsman Uno Björnström. Bilden prydde de ferlinska väggarna, men såldes på auktionen efter Henny Ferlins död år 1979. I en kommande litteraturantologi, sammanställd av Märtha Ångström, får vi veta mer om saken.

Kära Ferlinvänner!

Det är inget fel på aktualiteten hos vår gemensamme vän. Nu senast kunde *Aftonbladet*, som ända sedan Axel Liffners tid ofta har välformulerade Ferlinnotiser, berätta om hur 333 högstadieelever på Ferlinskolan i Filipstad invigt Café Ferlin. De försökte redan i våras, men då fick de bakläxa av brandskyddet och byggnadsnämnden. Och i Stockholm lär nyligen en restaurang med namnet "Med många kulörta lyktor" ha öppnat. Jo, han ler nog någonstans åt sitt Abdera och åt oss alla. Men jag är övertygad om att han gläds att ungdomen tar sig an honom — liksom vi i Sällskapet gör det. De är en inteckning i eftervärlden.

En användbar poet är han alltså, Nils Ferlin. Det är ofta man får en efterhängsen rad i huvudet, som beskriver ett eller annat sinnestillstånd. Av många telefonsamtal vet jag också att jag inte är ensam om detta. Men det finns något paradoxalt i detta. Någon muntergök är han ju inte. I mycket är han Evert Taubes direkta motsats, och i allsången under ledning av en gladhurtig Bosse Larsson förekommer han förståeligt nog inte så ofta.

Ibland händer det ju också att man kan tycka att han är i dystraste laget — just som han själv noterade: "Jag blir alltmer som I-or". En typisk situation kan vara: det ringer en man och vill ha hjälp med att hitta en gångbar dikt när han ska hålla tal för en 95-årig lärare. Så försöker man optimistiskt med den fina dikten till Magnus Jungblom och upptäcker att den förutsätter att den tilltalade är död. En annan typsituation: i tidningarna av i dag förekommer det ofta Ferlindikter, men det säger en del om hans mörka diktning och om tidningarnas intresse för lyrik, att de allra flesta dikterna förekommer i de annonser som talar om att någon är död.

Ändå är vi så många som om och om igen återkommer till dessa ord och finner att de fångar något man vill ha sagt. Ett exempel kan vara "På sjukhus" som jag själv återkom till då jag i somras vistades några veckor på sjukhus:

FOTO: HAGBLOMS, LUND.

Visst borde man bo i iglo
åtminstone för en dag,
förnimma bland friluftspersoner
lyftning och välbehag.
/---/
Visst skulle man fara till fjälls, men
nu ligger man här och glor
och stirrar i taket och tänker
på dagar som kom och for.

Men man ska inte skygga alltför mycket för denna dysterhet. Den finns nog på botten av våra svenska lynnen, och vi mår nog bra av att kännas vid alla våra skikt. Det är först då, som vi också kan ta vara på alla de glädjeämnen livet ger i fågelsången, samvaron och tystnaden. Det är därför Ferlin känns så äkta för alla generationer. Med hälsningar och tack för de rosor jag fick i min vård!

Hälsningar

Jenny Westerst

ULLA OLIN, FERLINPRISTAGARE 1992 "JAG VÄNTAR UT DE RÄTTA ORDEN..."

Min diktsamling "Eftervärme" kom ut i tryck i slutet av augusti 1990. De enskilda dikterna hade jag skrivit kontinuerligt under drygt ett och ett halvt års tid efter min mans död i maj 1988. Jag levde kvar i den hemmiljö vi tillsammans hade skapat och rörde mig ännu på något sätt i hans närhet, tyckte jag. Nästan allt jag såg och kände hade en förbindelse också med honom. Sorgen och saknaden kunde blandas med glädje, därför att vi hade haft och nått fram till en sådan gemenskap. Det var både en fysisk gemenskap och en intressegemenskap.

Hela våra yrkesverksamma liv hade vi varit lärare, min man dessutom rektor för Sörängens folkhögskola de sista 20 åren. Vi hade en likartad syn på folkhögskolemiljön och arbetet där; vi kunde inspirera och stöda varann. Men om jag inte — efter långvarig brevväxling — vid 28 år hade gift mig med denne Nils G. Nilson, hade jag nog fortsatt att leva mitt liv i Finland, antagligen som förlagsarbetare i Helsingfors. Åren 1947 och 1948 var jag nämligen anställd på Schildts förlag som språkgranskare och korrekturläsare.

Mycket tidigt hade jag börjat skriva dikt. Jag gjorde det redan under skoltiden och fortsatte med det under studietiden vid Helsingfors universitet, en tid som sammanföll med Finlands båda krig: vinterkriget 1930-40 och det s k fortsättningskriget 1941-44. Vid mitten av 40-talet hade jag publicerat fyra diktsamlingar. Visst var de ett slags ungdomssynder, men de var nödvändiga, och några andra synder ägnade jag mig inte åt vid den tiden.

När jag träffade min blivande man, som genast gjorde ett starkt intryck på mig, befann jag mig i Lund på ett stipendium. Det visade sig att vi hade studerat i stort sett samma ämnen. Dessutom var vi båda mycket intresserade av poesi, men med en viss skillnad: jag skrev dikt och han förstod sig på dikt, d v s han kritiserade och visade på hurudan dikt "skulle" vara. Den han ställde främst var Vilhelm Ekelund. Han beklagade inte att Ekelund efter sju samlingar mellan 1900 och 1906, hade övergett dikten för att skriva aforismer och essäer — att välja något svårare framom något mindre svårt fann han beundransvärt.

Vi läste Vilhelm Ekelund tillsammans, och det finns nog ett drag av Ekelund i min diktsamling "Havsfärd", 1949, den första som kom i åtnjutande av Nils G. Nilsons specialgranskning. Vi läste naturligtvis också alla de nya fyrtiotalisterna, som hade kommit efter kriget och höll på att revolutionera den svenska poesin. Vi läste Lindegren och vi låg på madrasser på ett studentrumsgolv i Lund och hörde i radion Karl Birger Blomdahls musik till "I speglarnas sal".

Sedan började en mera borgerlig tillvaro, fast egentligen inte borgerlig på annat sätt än att det gällde att arbeta och försörja sig. Jag hade turen att få tjänst vid Sörängens folkhögskola i Småland. Min man hade vid flera tillfällen under sin studietid vikarierat där och tagit mig med dit till åtminstone en julfest. Det var inte heller så dumt att jag hade gett ut några diktböcker, och framför allt var det bra att jag var ett folkhögskolans barnbarn genom att min mamma, Gunhild Rostedt, var född och uppväxt på Finns folkhögskola i Esbo, tre mil från Helsingfors.

Antagligen var det ingen annan sorts lärare jag hade kunnat bli lika smärtfritt. De vuxna eleverna, alla över 18 år, var uppmärksamma som när man har fått sin första riktiga chans i livet — nästan alla tillhörde ännu hela 50-talet igenom det som kallades "landsbygdens begåvningsreserv". En av de första jag hade som elev i svenska var Ingemar Johansson, senare Mundebo. Han gick då i andra årskursen 1949-50, innan han via socialhögskola blev en man i staten. Senare kom jag att möta många andra elever med andra förutsättningar och andra intressen, men också det har känts meningsfullt. Det finns ingen bättre pedagogik än folkhögskolans respekt för vars och ens läggning, vars och ens egenart.

Medan mina föräldrar levde, längtade jag ofta hem till Finland, trots att jag aldrig ville erkänna det. På ett ytplan övervann jag min längtan genom allt arbete hemma och i skolan. Det hjälpte mig också att jag kunde skriva dikt, fast dikterna ofta gjorde kringgående rörelser. Det finns en olycklig tradition att inte låtsas om sina känslor, en tradition som nog fortfarande är stark på många håll.

När jag blev ensam hade jag på något sätt begravt också den traditionen. Jag behövde uttrycka mina känslor och jag gjorde det, styrkt av bl a tidigare lyriker som Gunnar Ekelöf och Olof Lagercrantz. "Endast som vittne är människan till. / Tag och skriv!" står det hos Gunnar Ekelöf. Olof Lagercrantz försäkrar: "O nej, sorgens ord dödar ingen. / Det är ordlösheten som dödar. / Talande lever vi, stumma dör vi."

Här vill jag anknyta till en dikt ur "Eftervärme". Rent allmänt anser jag ingenting vara så enkelt eller komplicerat, så milt eller så förfärande, att det inte har något att ge sin betraktare. Det är en attityd jag har haft så långt jag kan minnas tillbaka, och den har inte förändrats med åren på annat sätt än att den har blivit allt tydligare.

Det var en konkret situation när jag stod vid min mans grav en tid efter begravningen och frågade mig själv: "Vad lär man sig av en grav?" Att fråga så var för mig naturligt, men frågor av det slaget springer man inte till andra med. Alltså måste jag själv svara: "Aldrig mer, lär man sig av en grav". Det definitiva i orden "aldrig mer" gick bokstavligen genom märg och ben på mig. För att kunna i någon mån hantera detta "aldrig" slog jag vid hemkomsten upp ordet i en ordbok, precis som jag har skildrat det i dikten.

Härmed är vi inne i ett andra moment. Det etymologiska förklaringen vidgar upplevelsen bakåt i tiden — för generation efter generation har detta *aldrig* funnits, ända tillbaka till "ne aldri-gi" med dess ursprungliga betydelse "icke i någon tidsålder". Att jag tyckte mig för första gången kunde höra hur en snyftning låter på fornsvenska är ingenting konstruerat.

Med diktens tredje strof följer ett tredje moment. Den är ett avsked genom att än en gång framhålla det definitiva i döden, men det går nu att tala om "en kropp, redan/ stadd i förvandling". Den som blivit kvar är inte död, och avskedet kan bäras tack vare minnena av levande gemenskap: "Den enda som skall bli kvar/ är vad hjärtat minns."

*

Avslutningsvis vill jag nämna ännu en sak, som åtminstone för mig har med dikt att göra, näm-

forts.

Jag föddes och växte upp som finlandssvensk. Det innebar att jag blev delaktig av en starkare identitetskänsla än många födda i Sverige har. Och fortfarande känner jag mig som finlandssvensk i bemärkelsen bärare av ett speciellt kulturarv, men jag har också, efter en ganska lång anpassningstid, börjat känna mig rotad i Småland. I norra Småland har jag bott sedan 1949, här har jag arbetat och haft min familj. Jag är alltså en tvålänning.

Mina dikter ger ofta glimtar ur en kvinnas vardagsliv. Med åren har de alltmera kommit att få en symbolisk utformning. Kerstin Vinterheds recension av mina Valda dikter (1989) pekade på den naturliga förbindelsen mellan det kvinnligt vardagliga och det existentiellt gåtfulla i min dikt. Jag tror att hon har lagt märke till något väsentligt — så väsentligt att jag själv aldrig har tänkt på eller eftersträvat det.

ligen sammanhang, något slags inre sammanhang. Den här aktuella dikten är eller bör inte ses som en isolerad företeelse. Inte heller en människa existerar ju ensam för sig själv. Allt jag skrivit har givetvis inte med sammanhang att göra, men det finns ändå fog för att tala om mina "sammanhangsdikter". Titeldikten "Mötesplats" i boken med samma namn, först publicerad 1962, är ett exempel. Jag skrev den efter min fars död 1961, det viktigaste i den är slutraden "Saknaden är en mötesplats". Andra exempel är diktsviten "Intill den rand" i boken "Inte nu men nu", 1989, och den i samma bok ingående dikten "Symbios", som kom till under dagarna mellan min mans död och begravning.

Den dikten är framför allt ett tack till honom för att han lärde mig den svåra konsten att välja de enklaste och rättaste orden. Att hitta dem kan ibland te sig omöjligt, men jag vet att de finns och att de är värda att man vaktar ut dem.

Vårt mänskovärde hänger på hur vi hanterar orden.

TEXT: ULLA OLIN
FOTO: CHRISTER UNDFORS

"Den hemlöse värmlänningen"

Kulturen sitter ofta trångt till i dessa dystra tider av besparingar och neddragningar. Desto gladare blir man när undantag bekräftar denna regel. Ett av de vackrare är den skrift som Länsstyrelsen i Värmland varit med om att befordra till trycket, ett vackert tryck därtill, och där värmländska diktare presenteras i inträngande ord och fina bilder. Anders Hillgren har varit den sammanhållande kraften. Geijer och Fröding och Selma Lagerlöf finns naturligtvis med, och genom Jenny Westerströms försorg har också Nils Ferlin kommit hem igen. Hon tar just fasta på det problematiska i hans förhållande till hemstaden och hemlandskapet och konstaterar med viss förundran att det finns tämligen lite som på ett påtagligt sätt sätter märken av hemlandskapet. Ferlin var en av de hemlösa. Ändå finns det spår. "Fågelsången är det allra viktigaste för denne musikaliske diktare", konstaterar Sällskapets ordförande. I hans mycket sparsmakade diktning finns det vissa återkommande tecken, som likt björken och liljekonvaljen placerar Nils Ferlin i Värmland. Det är som om han kommit hem på nytt.

PER RYDÉN

MARGARETA KJELLBERG, TRUBADURPRISTAGARE 1992 "EN LIVSLÅNG KÄRLEK TILL VISA OCH POESI"

När en sällsynt enig jury beslutat att 1992 års Trubadurpris skulle gå till visans grand lady, Margareta Kjellberg, var det undertecknad som fick det angenäma uppdraget att meddela, gratulera samt intervjua pristagaren. Jag är ju uppväxt med Margaretas varma, fylliga röst som så ofta hördes i radion i mitt barndomshem. Speciellt minns jag hennes tolkningar av Alf Pröysens visor.

— Hej, Margareta. Ett stort grattis! Nils Ferlin-Sällskapets styrelse har beslutat tilldela dig 1992 års Trubadurpris!
— ----- (Lång tystnad)
— Hallå!?
— Förlåt mej. Jag blev helt förstummad. Jag tror jag måste sätta mig ner. Nu börjar jag visst gråta också.
— Glädjetårar, antar jag!
— Ja. Och tårar av tacksamhet och stolthet. Tänk att jag fått pris för min livslånga kärlek till visa och poesi!

Margareta Kjellberg är född på Nya Dal utanför Härnösand. Redan som ettåring flyttade hon med familjen till Saltsjöbaden och som trettonåring vidare till London. Men dessförinnan hade hon bott två år på farmor och farfars gård i Västergötland och det var där Margareta först kom i kontakt med visan. Av flickorna i köket lärde hon sig att ackompanjera sig själv på gitarr. Repertoaren bestod av skillingtryck och religiösa visor.

— Margareta, kommer du ihåg ditt första offentliga framträdande?
— I radio var det redan 1933. Jag uppträdde tillsammans med min syster och vi spelade munspel ihop. Det var på gamla Radiotjänst, på Kungsgatan 8 och där rådde en varm, intim stämning. Det var ju så litet allting på radion då. Alla kände varann.
— Och på scen?
— Det var 1935, i en Kar de Mumma-revy som hette "Härmed hava ni nöjet". Jag medverkade i hans revyer också -36 och -40.
— Det var väl det sistnämnda året du började resa i folkparkerna?

Årets Trubadurpristagare har många strängar på sin lyra — och nästan alltid ett leende på läpparna!

— Ja — och med enbart visor i bagaget. Det var ju bara jag och Karin Juel som gjorde det då, och det fortsatte jag med i nära trettio år. Det var fantastiskt att få uppleva visans starka förankring i det svenska folkdjupet.
— Och visor har du också i stor mängd förevigat på grammofon.
— Det är sant. Men repertoaren på mina första skivor, som jag spelade in 1940, bestod mest av ganska ointressanta schlagers. Jag minns att jag fick 75 kronor för fem inspelningar. Det var bolag som Sonora, Odeon, Decca och Kristall! Jag vet inte hur många hundra inspelningar jag gjorde. Det var inte förrän

på 50-talet som jag fick sjunga in min barndoms skillingtryck. Jag spelade då också in barnvisor, vilket var något mycket ovanligt då för tiden.

— Och sen blev det mest visa och poesi?

— Under hela 50-talet deltog jag i de författaraftnar som *Folket i Bild* anordnade runt om i landet med bland andra Ivar Lo-Johansson, Folke Fridell, Jan Fridegård och Moa Martinson. Där medverkade också artister som Karl Gerhard, Jussi Björling och Lille Bror Söderlundh.

— Jag har hört att du också varit ambassadör för den svenska visan "over there"?

— Åh, det var en rolig tid! 1960 blev jag engagerad av University of Wisconsin för en tio veckor lång turné genom fem stater. Ensam i bil med en karta, där varje engagemangsplats var inprickad, letade jag mig fram till olika skolor och universitet där jag berättade om Sverige och den svenska visan. Det var oerhört roligt och stimulerande att möta dessa amerikanska ungdomar. År 1966 gjorde jag åter en likadan turné.

— Du har också skådespelat?

— Jag hade glädjen att för Parkteatern få göra rollen som den sjungande Anna i "De sju dödssynderna" av Brecht-Weill, regisserad och koreograferad av Birgit Cullberg. Operan blev intresserad av föreställningen och det ledde till en riksomfattande turné.

— Att framföra en visa är ju ofta att berätta en historia och på senare år har du ju, via TV, också blivit rikskänd som en utomordentlig historieberättare.

— Att berätta historier ligger i släkten. Min pappa, hans bröder, mina kusiner, alla berättade de historier, så det är jag uppväxt med. När min pappa dog samlade jag alla hans historier och de går nu i TV, hittills 75 program och fler blir det nästa år.

— På tal om nästa år ska du då medverka på den stora skivsatsningen Ruben Nilson — 100 år. Jag vet det eftersom jag själv ska vara med tillsammans med bl a Jan-Olof Andersson, Håkan Steijen och Stefan Demert. Det betyder att inte mindre än fem trubadurpristagare hyllar den förste Ferlin-pristagaren någonsin. Ruben Nilson fick ju priset 1963 som du kanske kommer ihåg.

— Jodå!

— Till slut, Margareta, skulle jag vilja ställa samma fråga till dig som jag ställt till tidigare års pristagare jag haft nöjet att få skriva om: ditt förhållande till Nils Johan Einar Ferlin?

— Jag träffade ju tyvärr aldrig Ferlin själv, men jag älskar hans poesi. Jag umgicks mycket med Lille Bror Söderlundh på 40-talet och i Visans Vänner, där jag kom med redan 1936, blev hans tonsättningar av Nils Ferlins dikter höjdpunkten i sällskapets visrepertoar.

Jag vill också gärna berätta en episod som etsat sig fast i minnet: 1949 for jag och min make Calle upp till Leksand för att träffa Lille Bror och Rune Lindström. Vi såg Himlaspelet och på kvällen for vi upp till en fäbod med mat och dryck. Anders de Wahl, den store Dramatenskådespelaren, var också av en händelse i Leksand, han var på uppläsningsturné och följde oss till fäboden. Hela natten sjöng vi. Lille Bror sina Ferlin-tonsättningar och Anders läste Ferlin. En oförglömlig natt som slutade med en promenad i soluppgången ner mot Leksand!

TEXT: OVE ENGSTRÖM
FOTO: REPORTAGEBILD

SÄTT ETT × I ALMANACKAN FÖR LÖRDAGEN DEN 7 NOVEMBER, DÅ

avhålls nämligen en Lille Bror Söderlundh-Konsert i Musikaliska Akademins stora sal på Stallgatan 9 i Stockholm. Medverkar gör Tatjana Angelini-Jolin, Gunnel Eklund och Solveig Ternström, Ove Engström, Freskkvartetten, Oswald Löpare, Andreas Sundén, Musikhögskolans Blåsarkvintett och Wermlandskören. Konserten börjar klockan 17 och biljetter à 80:— säljs vid entrén från klockan 16 konserttdagen. Arrangör är Sällskapet Lille Bror Söderlundhs Vänner i samarbete med Wermländska Sällskapet.

Utvidga ditt (ferlinska) ordförråd

AV ALF OLLE ANDERSON

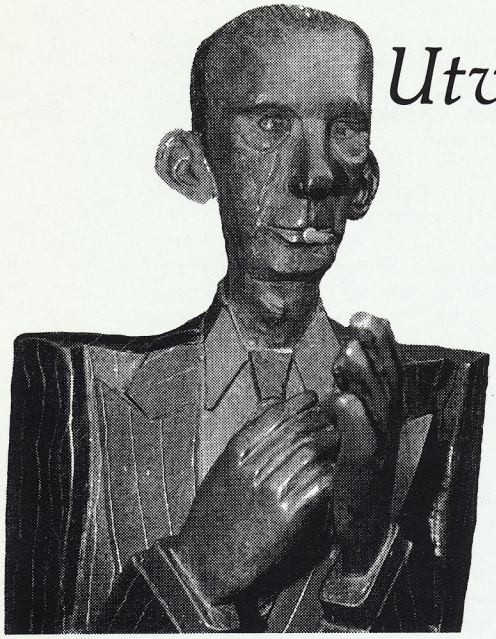

Det är i dagarna 30 år sedan Nils Ferlin tog sig över till den andra sidan där inte ens en grå liten fågel sjunger på grönan kvist. Men hans diktning lever; det går knappt en dag utan att vi påminns om hans rika gärning i tidningar och böcker, på radion eller under samtal oss människor emellan. Nils Johan Einar Ferlin lyckades som få andra slå an de mest finstämda strängarna i sitt eget inre och i läsarnas och lyssnarnas hjärtan. Bohem var han mest som busen Fabian i de ändlösa anekdoterna, aldrig i sin diktning; där kunde ett utelämnat semikolon i korrekturet utlösa katastroflarm. Så här i november månad – då vinden är vresig och kölden sträng – torde det väl passa med ett omisskänneligt ferlinskt ordförråd, så jag frågar med skalden: "Får jag lämna några diktord – ett par glosor, i din vård?" Facit finns på nästa sida.

1. **spleen** — A: skönhet. B: svårmod. C: kakadua.
2. **smolk** — A: akvariefisk. B: dimma. C: smutskorn.
3. **skarn** — A: flarn. B: skröna. C: avskräde.
4. **skråpuk**— A: cylinderhatt. B: ansiktsmask. C: frisyr.
5. **rackla** — A: vackla. B: kritisera. C: festa om.
6. **charad** — A: tvåhjulig praktvagn. B: ordgåta. C: revyvisa.
7. **fimbul** — A: jätte-. B: hembränt. C: förlagsdiktator.
8. **transparang** — A: tänkespråk. B: bild. C: cirkushoppbräda.
9. **konterfej** — A: sotarspråk. B: krogpartaj. C: porträtt.
10. **umbra** — A: välluktande ämne. B: asaföda. C: färgämne.
11. **volm** — A: akrobatnummer. B: smärre höstack. C: fix idé.
12. **fant** — A: skälm. B: drömmare. C: fjäsker.
13. **tjinona** — A: vegamössa. B: kallskänka. C: fruntimmer.
14. **kajka** — A: småsupa. B: ro utan åror. C: förtöja.
15. **pauvra** — A: torftiga. B: förtära på kredit. C: skjuta.
16. **korollarium** — A: smyckeskrin. B: biktbox. C: självklarhet.
17. **janitschar** — A: plit. B: turkinfanterist. C: torrnålsgravör.
18. **miserere** — A: bottenlöst elände. B: katolsk mässa. C: förbarma dig!
19. **selot** — A: fanatiker. B: skuldsedel. C: icke-metalliskt grundämne.
20. **fjät** — väderslåppning. B: anlete. C: steg.

Tidigare publicerat i Det Bästa *(november 1991)*

FACIT:

1. **spleen** – B: svårmod, livsleda. Av grek. *splen*, mjälte; sålunda 'mjältsjuka' då man under antiken trodde att melankoli härrörde från mjälten.
2. **smolk** – C: smutskorn. Trol. bildat till dialektordet **smul,** avfall, smulor. Numera mest i uttrycken "smolk i mjölken" eller "smolk i glädjebägaren", missförstånd, fnurra på tråden.
3. **skarn** – C: avskräde, träck; prostituerad (åld.). Gemensamt germ. ord med betydelsen 'något utskilt' till roten *skära.*
4. **skråpuk** – B: ansiktsmask, skräckinjagande person, monster. Fsv. *skropuk,* trol. sms av *skrå,* i bet. 'torrt skinn', och *puke,* djävul.
5. **rackla** – A: vackla, vara lös i fogarna, flacka omkring. Fsv. *rakla.* Jfr **ruckla.**
6. **charad** – B: ord- eller stavelsegåta; form av pantomim. Av fra. *charade* efter provensalska *charrado,* småprat.
7. **fimbul** – A: jätte- i sms **fimbulvinter,** mycket sträng och kall vinter. Av isl. *fimbulvetr,* till *fimbul,* jätte.
8. **transparang** – B: bild, målning el. skylt (på genomskinligt material som belyses bakifrån el. projiceras i overheadprojektor = stordia). Av fra. *transpararent,* genomskinlig. Härtill **transparent,** genomskinlig.
9. **konterfej** – C: porträtt. Fra. *contrefait,* eg. perf. part. till *contrefaire,* efterbilda.
10. **umbra** – C: mörkbrunt färgämne. Av lat. *umbra,* skugga.
11. **volm** (äv. **vålm**)– B: höstack. No. *kvelm, kvolm;* besläktat med **välva.**
12. **fant** – A: skälm, tattare (västra och norra Sverige). Fsv. *fanter,* tjänare, narr; trol. ytterst till lat. *infans,* barn, eg. 'icke talande'. Jfr **infanteri.**
13. **tjinona** – C: fruntimmer, kvinna, flicka. Slangord av oklart ursprung. Möjligen från romani.
14. **kajka** – B: ro med stort besvär; ro eller segla planlöst och utan att komma någon vart. Av estn. *kaikuma,* gunga.
15. **pauvra** (ferlinsk stavning) – A: torftiga. Sv. **påver** av fra. *pauvre;* till lat. *pauper,* fattig.
16. **korollarium** – C: självklar följd- (sats), given följd. Av lat. *corollarium,* present, gåva utöver den egentliga betalningen; eg. 'liten krans', till *corona,* krans, krona.
17. **janitschar** (äv. **janitsjar**) – B: medlem av turkisk infanterikår 1300–1800. Turk. *jeni-ćeri.* Oftast i samband med **janitsjarmusik,** föregångare till västerländsk marschmusik och som konstmusik efterbildad av bl a Haydn och Mozart.
18. **miserere** – C: eg. förkortn. för *Miserere mei Deus,* Herre förbarma dig. Begynnelseordet i Psaltaren 5. Lat. *miser,* olycklig, ömklig.
19. **selot** (äv. **zelot**) – A: fanatiker, blind trosivrare. Bildning till grek. *zelos,* nit, iver. Jfr **jalu,** svartsjuk.
20. **fjät** – C: steg, fotspår (åld., poet.). Fsv. *fiæt,* nordiskt ord besläktat med **fot.**

Vinden är vresig, kölden sträng

Men det finns också glädjeämnen på vår jordevandring – du som ännu inte förvärvat EWK:s Ferlinlitografi har fortfarande en chans att göra så. Den är som bekant utgiven av *Norrtelje Tidning* och tryckt efter Evert Karlssons unika teckning av Nils Johan Einar från 1951. Upplagan är 360 numrerade och av konstnären signerade exemplar. Medlemmarna i Sällskapet kan förvärva verket till en rabatterad kostnad av 550:–. Avgifter för porto, emballage och expeditionskostnader tillkommer. Beställningar görs under adress: "Ferlinlitografin", *Norrtelje Tidning,* 761 84 Norrtälje. Av intäkterna tillfaller 25 000:– Nils Ferlin-Sällskapet. Handla nu!

MONIKA LILJA-LUNDIN

Sångerska, skådespelerska
kompositör, textförfattare,
socionom, trubadur, lärare,
tolkare av allsköns visor

Ja, visitkortet räcker knappt till när denna begåvade 1000-konstnär ska presentera sig. Tur att vi har betydligt bättre utrymme i Poste Restante:

Alltsedan min debut som trubadur 1975, har jag ägnat mycken kraft och tid åt Nils Ferlins dikter. Jag har tonsatt ett 15-tal av dem och rest runt i landet med ett Ferlinprogram, där jag reciterat och sjungit både egna och andras tonsättningar.

Hans dikter går rakt in i mitt hjärta. Det djupa allvaret och den drastiska humorn tilltalar mig högeligen. Ferlins ömsinta kärlek till människorna på livets skuggsida och hans drift med allt hyckleri är välgörande — och hans diktning är alltid lika aktuell. Som en ung man sa till mig efter ett framträdande: "Tack för en helskön kväll. Tänk att Ferlins diktning är lika aktuell nu som för 50 år sedan — och att den säkerligen kommer att vara det också 50 år framåt i tiden!"

Detta yttrande gav mig uppslaget till att spela in en Ferlinskiva i lite modernare tappning i akt och mening att nå en yngre publik. Det är ju de unga som ska föra vårt kulturarv vidare... Jag tog kontakt med pianisten och arrangören Anders Henriksson, som tände på min idé. Han tycker att Ferlins texter är lika fantastiska som jag, och vi ska nu bearbeta grammofonbolagen för att få tillfälle att göra en inspelning. Och skulle det vara så att inget av dem nappar i dessa lågkonjunkturens dagar, så ska skivan ändå bli en realitet, om jag så ska leva på filmjölk resten av livet. Alla tips om sponsorer mottages med tacksamhet!

Nils Ferlins dikter tonsätter sig själva på ett förunderligt vis; det riktigt sjunger om dem. Hans mångsidighet visar sig i att musikstilarna sträcker sig från jazz och blues till finstämd klassisk visa. Jag siktar på att försöka åstadkomma ett "allkonstverk" med omisskännelig ferlinsk tonträffning — ett verk som speglar livet självt. Tycker ni att mina ambitioner är väl höga? Tja, man måste ju sikta mot trädtopparna för att...

Håll tummarna! Hälsningar, *Monika.*

Ferlin-tallrikar

Fortfarande finns det

tillgång till ca 2 500 tallrikar. De är dock inte jämnt fördelade på de sex numren i denna samlarserie. Av nr 1-2 finns det många, medan det finns få av t ex nr 4.

Fortfarande finns det

en god chans att köpa *hela* serien för endast 650 kr inkl moms, frakt etc.

Fortfarande finns det

en god möjlighet att köpa och komplettera med *enstaka* tallrikar till enhetspriset 125 kr st inkl moms och frakt.

Fortfarande finns det

knappast någon lämpligare gåva att skänka en poesiälskare än dessa fina Ferlin-tallrikar. — Ett enkelt sätt att lösa ett presentproblem!

Fortfarande finns det

all anledning att påpeka att Nils Ferlin-sällskapet är förmånstagare i denna verksamhet, som i väsentlig grad påverkar storleken på de priser och stipendier som årligen kommer att utdelas under den närmaste tiden. — Vi hoppas på Ditt bistånd.

Nr 1

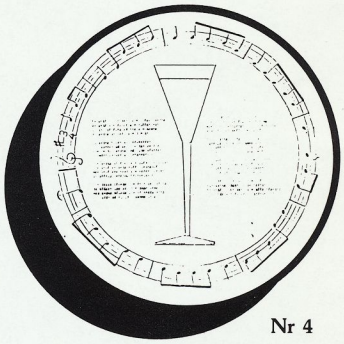

Nr 4

Nr 2

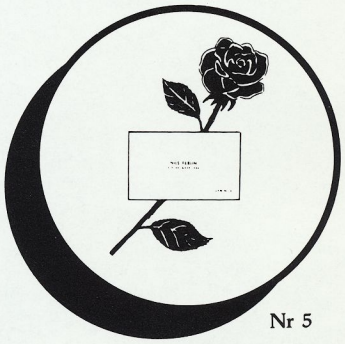

Nr 5

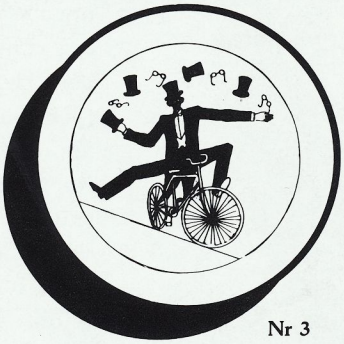

Nr 3

Nr 6

Beställ genom
Curt Enström
COULEUR konsthandel
Nybrogatan 14
114 39 Stockholm
Tel. 08-660 68 03

Den vackraste dag som sommaren ger...

...inträffade i år den 23 maj — självaste Ferlindagen! Norrtälje, måhända ingen brusande världsstad, men väl tjusande värdstad för vårt illustra Sällskaps årsmöte, öppnade Roslagens famn på vid gavel och bjöd på en väderlek som bara kan beskrivas som fantastisk. Och hela den signade dagen blev i sanning just fantastisk.

Det började i arla morgonstund med en busstur till de ferlinska änglamarkerna runt Länna och "styckegodset" Norrboda under synnerligen kunnigt och inspirerande ciceronskap av Esse Jansson, som haft förmånen att få växa upp i denna ljuvlighet. Den första anhalten var Länna kyrkogård, som torde vara en av landets skönast belägna. Esse förde oss till en minnessten över skalden med en inskription av några av de i mitt tycke vackraste centrallyriska rader Nils Ferlin satt på pränt:

Mitt hjärta är ditt
ditt hjärta är mitt
och aldrig jag lämnar det åter
Min lycka är din
din lycka är min
och gråten är min när du gråter

Nästa programpunkt bestod av EWK:s vernissage i Galleri Diana-Huset. Både trängseln och värmen var enorm, men det var en värme som kändes ända in i hjärterötterna. Evert Karlsson berättade med glimt i ögat och stor inlevelse om sina möten med Ferlin och om tillkomsten av sina mästerliga karikatyrer, varav en nu blivit till litografi, som vi berättade om i förra numret av *Poste Restande.*

Därefter traskade vi patrullo till Nils Ferlins gränd. Ja, den hette inte så när vi kom dit, men väl när vi drog vidare. Kulturredaktör Jansson var verkligen i sitt Esse när han kungjorde att namnbytet hade blivit beslutat av stadens styrande bara några timmar tidigare. Byggnadsnämndens ordförande Vera Skoglund vidimerade det hela genom att spika upp namnskylten på plats.

Bildmästaren EWK lägger ut texten för bl a Tor Englund, Sällskapets skattmästare.

Här var det fullspikat! Vera Skoglund har just hamrat in budskapet i en till trängsel fylld gränd.

I det strålande solskenet vandrade vi sedan till Roslagsmuseet. Ja, alla utom chefsåklagaren Olle Hagberg, förstås — han cyklade dit, steg av Ferlins gamla tvåhjuling och överlämnade chevalereskt densamma till museistiftelsens ordförande, Åke Söderman, som tackade i lyriska ordalag. Samlingarna blev även en träbock rikare, nämligen just den som varit Ferlin till stort stöd när reumatismen var som värst.

Nu var det dags för årsmötet. Enda smolket i glädjebägaren denna minnesrika dag var att Sällskapets ordförande, Jenny Westerström, inte kunde närvara på grund av sjukdom. I stället fick Olof Ögren, vår vise vice, tillfälle att demonstrera sin eminenta klubbkänsla. Raskt och bestämt klubbade han oss igenom den digra föredragningslistan. Särskilt när det gällde nomineringar till Ferlinpriserna var aktiviteten stor och många förtjänstfulla namn framfördes. Hur det slutligen gick har du väl redan tagit del av? Annars får du *cherchez les femmes*, som fransbröderna säger.

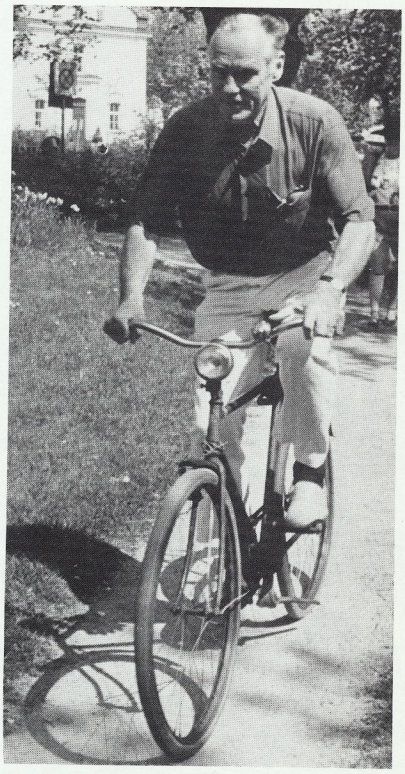

Chefsåklagare Olle Hagberg firade rena hjulafton på den vid det här laget riskbekanta diktcykeln.

En sextett som det verkligen sjunger om: fr v Henry Iserman, Monika Lilja-Lundin, Håkan Steijen, Rolf Mårth, Ove Engström och Bror Frisk.

Tack vare Olof Ögrens fermitet blev det en stund över för lunch innan nästa begivenhet tog sin början: trubadurernas festkonsert! Sex fullfjädrade artister presenterade med ackuratess en bred kavalkad av Nils Ferlin och hans diktning. Det blev ett välljudande, både se- och hörvärt evenemang, i vilket uttolkarna på ett inkännande och följsamt sätt blandade den humor och det allvar, som är så utmärkande för vår favoritpoet. Det hela avslutades med att hela sextetten stämde upp "Får jag lämna några blommor".

Framemot aftonen embarkerade Sällskapet "S/S Norrtelje" i stadens hamn i och för intagandet av jubileumsmiddag. Laxfileten à la Grisslehamn med ty åtföljande dryckjom estimerades väldeliga, och snart gick samtalets vågor höga — tur att skutan var ordentligt förtöjd! Den animerade samvaron anfördes av och till med stor bohemisk bravur av Harald Forss, vilken såg till att Sällskapet — och inte minst serveringspersonalen på flytetyget — höll ångan uppe. Det hela pågick till långt in på aftonen innan det var dags att sätta punkt för den här gången.

Si, det var en Ferlindag med stort F, det!

Den siste Klarabohemen, Harald Forss, blev även siste man på skansen. Tala om oemotståndlig esprit!

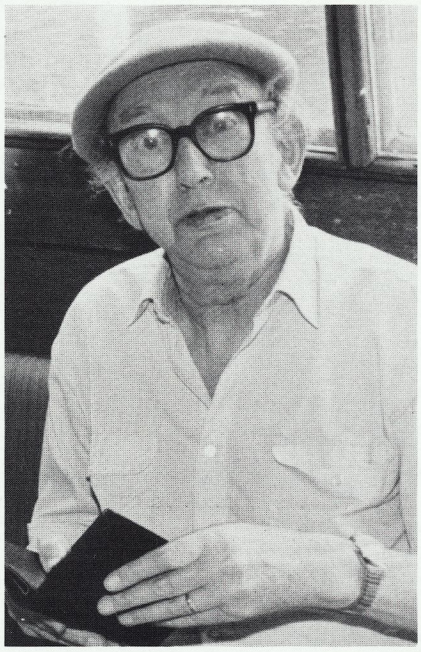

TEXT: ALF OLLE ANDERSON
FOTO: ESSE JANSSON

LITEN MAN

Jag hittar inte alltid vägen
jag tycker ofta det är svårt
det gör mig alltid smått förlägen
det händer att jag tar det hårt

Ibland tar jag ett steg åt sidan
och halkar till och faller platt
men reser mig det gör jag ofta
och kanske hörs förläget skratt

Det händer att jag går och grunnar
på gåtor ingen löst förut
och vandrar kring i tunga tankar
jag längtar bort och måste ut

Det är då jag ofta hör dom skratten
som skallrar till som slag mot plåt
då tar jag ofta av mig hatten
det kan jag inget göra åt

Poeter kommer i många skepnader. Den här diktens upphovsman, OLOF SCHWAN, är i det civilia veterinärmedicine doktor med specialiteten mastitis hos animalieproducerande djur. Dikten återfinns i samlingen "Visor och dikter från landet öster om det mesta", och därav förstås förstås att Dr Schwan är verksam på Gotland, i trakten av Ljugarn närmare bestämt.

"PELLE-JÖNS" — EN KATT MED MELODI!

Det var sol, det var värme och det var fullspikat när Nils Ferlin begåvades med en egen gränd i Norrtälje den 23 maj i våras. Det var också under denna formidabla Ferlindag som jag hade glädjen att få uppföra min tonsättning av Nils Ferlins tills nu okända dikt "Katten i Penningby". Hela fem gånger fick jag klara strupen och sjunga den under dagens lopp!

Visan handlar enligt Ferlinkännaren Esse Jansson om Nils och Hennys kattpojke "Pelle-Jöns": "En stöddig och satt en/men listig var han och kry." Texten författades fredsåret 1945 och tillägnades makarna Ferlins allt-i-allo i Länna, Hjalmar Almstedt, och har alltså legat i träda tills nu. Väl bekomme!

OVE ENGSTRÖM

KATTEN I PENNINGBY

(Nils Ferlin)

Ove Engström

Dm G7 C Am Dm

Det var den be- ryk- ta- de kat- ten hos lor- den i
När by- bar- na floc- ka des kring en var det ing- en som

G9 C Am Dm E7 Am

Pen- ning- by Det var en rätt stöd- dig och satt en
kun- de få fatt på hans svans ty han vi- sa- de ing- en

Am7 F H7 E E7 F

men lis- tig var han och kry ja lis- tig
det var en fi- nur- lig katt det var en fi-

G7 C Em F A7 Dm

var han och kry. (vissling) ja lis- tig
nur- lig katt det var en fi-

G6 C

var han och kry.
nur- lig katt.

© 1992

Det var så här det började:

Det är i dagarna ett år sedan NILS FERLIN gick bort.

Bland beundrare och vänner av hans konst har tanken väckts att hugfästa hans minne genom instiftandet av ett lyrikerstipendium med hans namn. En sammanslutning har bildats i syfte att verka för detta mål. Medlemsavgiften, preliminärt fastställd till kr. 10:—, kan inbetalas på postgiro, liksom naturligtvis direkta gåvor till fonden. Nils Ferlins dikt har blivit en hela folkets skatt. Hjälp oss att skapa ett Ferlin-stipendium som tack för vad han gav.

Stockholm i oktober 1962

Interimstyrelsen:

FOLKE DAHL
1:e bibliotekarie
ordf.

GUSTAF ANDBORG
Banktjänsteman

IDUN LOVÉN
Konstnärinna
sekr.

CARL EMIL ENGLUND
Författare

INGEGERD GRANLUND
f. Rektor
kassör

JOSEF BRINÉ
Musiker
suppl.

I ovanstående vädjan instämmer:

CARL ALBERT ANDERSON
Stadsfullmäktiges ordf.

STELLAN ARVIDSON
Ordf. i Sveriges Författarförening

ERIK ASKLUND
Författare

SVEN ASPLING
Stadsråd

GERARD BONNIER
Bokförläggare

ROLF EDBERG
Ambassadör

GUNNAR EKELÖF
Författare

INGEBORG ERIXSON
Författare

SVEN ERIXSON
Professor

JAN FRIDEGÅRD
Författare

EVA HÖKERBERG
f. Chefredaktör

EYVIND JOHNSON
Författare

KOLBJÖRN KNUDSEN
Skådespelare

OLOF LAGERCRANTZ
Fil. dr chefredaktör

VILHELM MOBERG
Författare

GUNNAR OLSSON
Regissör

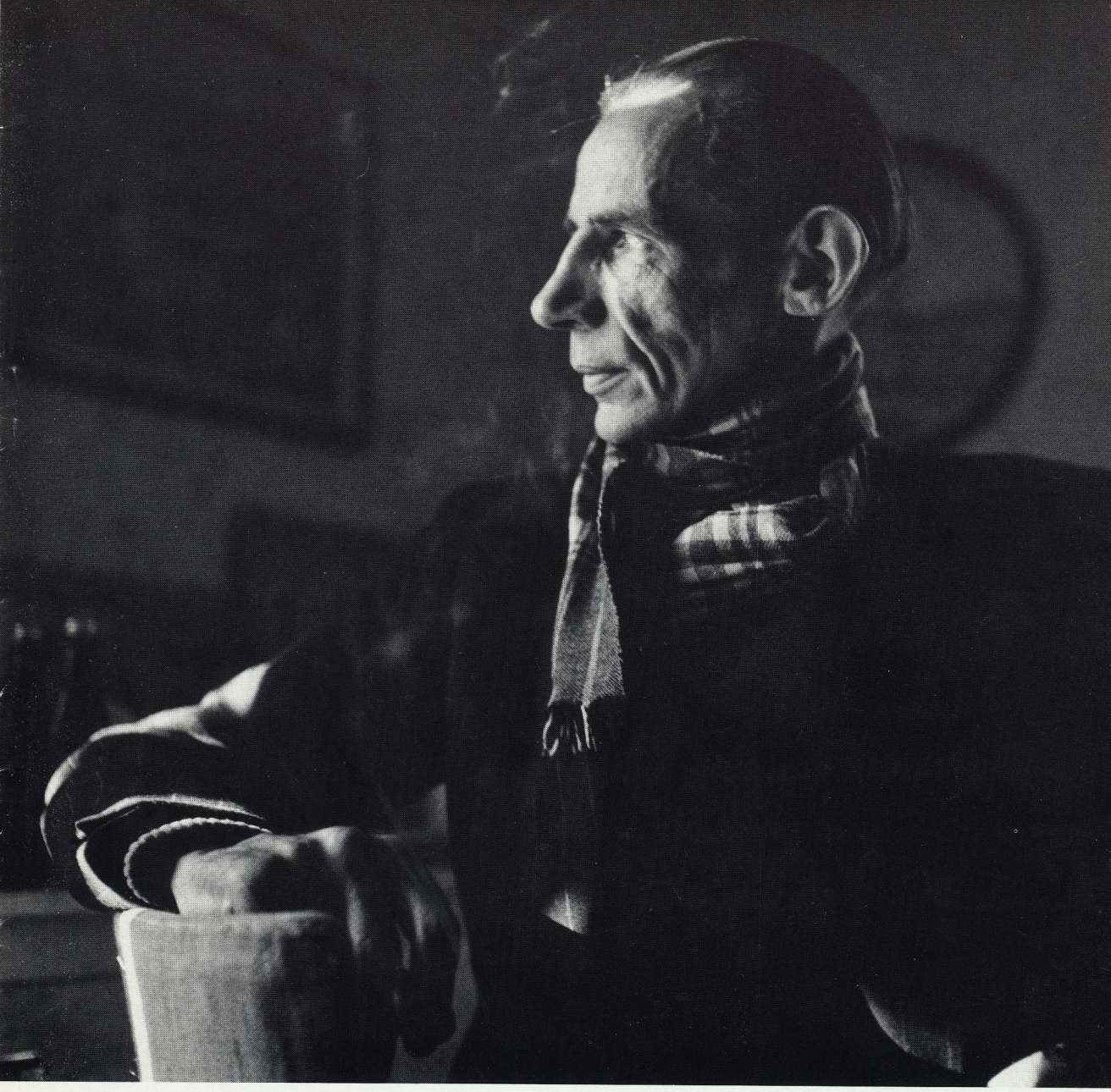

FOTO: K. W. GULLERS

SI, VÄRLDEN ÄR FÖRKLARAD

Si, världen är förklarad — i vetenskapens ljus
fördunstar all vår oro och smärta.
Nu är det inte långt emellan människornas hus,
men långt emellan hjärta och hjärta.

KALLELSE

Alla medlemmar hälsas välkomna till årets utdelning

av

FERLIN-PRISERNA

till poeten ULLA OLIN och trubaduren MARGARETA KJELLBERG

Torsdagen den 22 oktober 1992 klockan 19.00

på SJÖFARTSHUSET, Skeppsbron 10, Stockholm

I samband med prisutdelningen serveras middag bestående av oxstek, sallad, smör, bröd, bordsvatten, vin eller öl, kaffe och kaka.

Anmälan sker genom inbetalning av 195:— till sällskapets postgironummer 35 21 55-6 senast den 14 oktober 1992.

I ovanstående pris ingår moms, service samt garderob.

VARMT OCH HJÄRTLIGT VÄLKOMNA

Styrelsen

NYA MEDLEMMAR

Andersson, Ingegerd, Pl. 1006, 665 00 Kil
Bergström, Paula, Berggårdsvägen 12, 690 45 Åsbro
Björklind, Åke, Grävlingsvägen 21, 161 37 Bromma
Fraenkel, Stina, Raketgatan 9, 413 20 Göteborg
Fröberg-Ringblom, Maud, Esplanaden 1 C, 613 30 Oxelösund
Hagert, Inger, Stortorpsvägen 32, 123 63 Farsta
Holm, Nils, Landshammargatan 10 B, 646 00 Gnesta
Kuschel, A, c/o Andersson, Skeppargatan 14, 413 18 Göteborg
Källback, Inga-Lill, Molkomsbacken 43, 123 33 Farsta
Lager, Dagmar, Espl. 11 C, 761 44 Norrtälje
Lindstén, Mats, T:a Hällestad 8, 240 12 Torna-Hällestad
Magnusson, Jarl, Tångringsgatan 15, 784 30 Borlänge
Norberg, Rosalie, Granbovägen 26, 136 59 Haninge
Nordberg, Björn, Box 248, 175 24 Järfälla
Rydberg, Monica Elisabeth, Karlavägen 16, 114 31 Stockholm
Sjöholm, Ewy, Fridhemstorget 20 B, 217 53 Malmö
Swahla, Erik, Idungatan 8, 113 45 Stockholm
Söderström, Margit, Larsbergsvägen 49, 181 38 Lidingö
Thulin, Lars, Finngatan 3, 223 62 Lund
Tigerholm, Elisa, Elmsta, Pl. 6002, 760 40 Väddö

BRÖDER & SYSTRAR:

Vänligen beakta att *alla* ändringar avseende namn och adress ska skickas till:

Rundqvists Boktryckeri, Box 14140, 400 20 Göteborg.

Begagna lämpligen Postens portofria kort (Bl 2050.15). Tack!

Poste Restante Medlemstidning för Nils Ferlin-Sällskapet nr 2, 1992
Ordförande: Jenny Westerström, Studentgatan 9, 223 62 LUND. Tel 046-14 90 37
Skattmästare: Tor Englund, Sunnanvindsgränd 79, 175 38 JÄRFÄLLA. Tel 0758-174 69
Sällskapets postgirokonto: 35 21 55-6

Redaktör för medlemstidningen: Alf Olle Anderson, Luntmakargatan 36, 111 37 STOCKHOLM. Tel 08-11 15 15

Tryck: Rundqvists Boktryckeri i Göteborg

ISSN 0345—9519